

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1899.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXVIII. évfolyam. 181. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 12 fr.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy hóra ———— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap estl. 6 óráig.

Szerda, augusztus 9.

Az osztrák sérelem.

Nagybecskerek, augusztus 9.

(—s.) Egész Ausztria és a híres Kaiser-
stadt is hangosan tiltakozik a 14-ik sza-
kasz ellen és érvénytelennek hirdeti a ki-
egyeződést.

A dolog nem lep meg bennünket, a
14-ik szakasz semmi esetre sem ideális
állapota az alkotmányosságna k kitiünően
lehet vele a tömegek kedélyére hatni,
várni sem várhattunk tehát egyebet, mint
hogy azok az éretlen, minden politikai
morált és komolyságot nélkülöző osztrák
politikuskok, kik a 14-ik szakasz kényszer-
helyzetét megteremtették, most annak al-
kalmazása ellen tiltakozzanak, ezzel nö-
velvén demagog népszerűségüket.

Természetesen az agitációban nagy
szerepet játszik az okatlan magyargyűlölet
is, sőt egyenesen Magyarországot teszik
felelőssé a 14-ik szakaszért, holott mult
őszön is csak a magyar kormánynak kö-
szönheték, hogy annyi sikertelen provi-
zorium után még egy parlamentáris kísér-
let történt Ausztriában a kiegyezési javas-
latok alkotmányos elfogadtatására.

Az a kísérlet azonban ép úgy nem
sikertült, mint a megelőzők, mert Ausztriá-
ban nem csak a pártok nemzetiségi ala-
kulása teszi lehetővé a nyugodt, komoly
alkotmányos tárgyalásokat, de a
vezetők teljes képtelensége csak némi po-
litikai belátásra is.

Ott, a hol a Luegerek és Schönererek,
meg a Wolfok diszkreditálják az előttünk
különböztetett szimpatikus német nemzetiségi
kérdést, ott még örülni lehet, ha akad
erélyes kormány, a mely nem törődve a
népszerűtlenséggel s azzal a Reichsrathal,
mely munkaképtelenség bizonyult, a 14-ik
paragrafus segélyével köti meg a kiegye-
zést, melyet annyira kíván a monarchia
érdeke, de meg különösen Ausztria érdeke

is, mivel a további huzavonával egyenesen
belékergették volna Magyarországot abba,
hogy megcsinálja az önálló vámterületet.

Ezt hihetőleg érzik az osztrák politi-
kusok is, a kik azonban jobban szeretik,
ha az egészért a felelősséget Thun gróf
vállaira rakhatják s ők tovább is játsz-
hatják magyargyűlöllő, fenyegető szerepö-
ket s tüntethetnek a 14. szakasz ellen,
mely szerintük ellenkezik azzal az alkot-
mányossággal, a melylyel nekik nem tet-
szett annak idején élni.

Ők u. i. tárgyalás alá sem engedték
jutni a kiegyezési javaslatokat, tehát maguk
vágják utját a parlamentáris elintézésnek,
ha pedig komolyan tárgyalás alá veszik
vala, akkor még csak épen úgy köthették
volna meg a kiegyezést, mint ahogy meg-
kötötték, mert Magyarország semmit el
nem engedhetett volna a megállapodások-
ból akkor sem s az osztrák cukoradó
felemelése pedig — már régen tervbe volt
véve, mivel az osztrák kormánynak szük-
ségsége van erre a jövedelemre.

Ha a Reichsrath munkaképes, úgy
ugyanazt a kiegyezést hozza létre, a Reichs-
rath képtelensége folytán azonban a 14-ik
paragrafussal voltak képtelenek azt meg-
csinálni s ezt nem szabad alkotmányelle-
nes eljárásnak nevezni, lévén a 14. § egyik
kiegészítő része az osztrák alkotmánynak
s feltételezi a parlament utólagos szank-
cióját.

Ez persze nem fog könnyen menni s
újabb bonyodalmakra nyujt kilátást, de
azért alig képzelhető olyan eset, hogy az
osztrák pártok elveszék a már megkötött
kiegyezést, Magyarországnak a reciprocitást
felmondani merészelnék és ezzel az Ausz-
triára nézve oly káros gazdasági külön-
válást, — melyet politikai okokból mi sem
őhajunk túlságosan — provokálják.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A rakoncátlan nap.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Irtá: Fülöp Jenő György.

III.

(Vége.)

Az idő szekere pedig ismét haladt néhány
nyomnyit előre s Rottaler Jakab idejét látta
ünneplőt ölteni magára, hogy szerelmes fia, Mi-
hály részére, annak rendje és módja szerint
házasúrsul kérje meg a szépséges Eszter kezét.
Ugy eszelte ki, hogy épen Szent Mihály napkor
tartják majd a lakodalmat meg. Mert haj! mi-
csoda boszuság is leszen az, ha épen azon a
napon teszi az ő fia mindörökké magáévá a
szépséges Esztert, amelyre már a büszke Alapi
uram fiával volt megbeszélve! Hogy fog pukka-
dozni Alapi uram, a fia, meg az egész rokon-
ság...!

S Rottaler Jakab uram, fiával Mihálylyal,
egy szép nyári délutánon fel is ölté az ünne-
plőt s hetyke léptekkel meg is indulának nemes
Nagy Mihály uram háza felé.

Mihály bíró épen az ámbituson ült egy
nagy karosszékben. Egy fene nagy kancsó ál-
lott előtte, hihetőleg, hogy annak tartalmával
kellő egyensúlyba hozza a nyári meleg levegőt.

— Az Isten hozta Rottaler Jakab urat
fiával egyetemben s mi jóval lehetek szolgál-
latokra szerény hajlékomban? — szölt a bíró.

— Ami minket idehozott, nemes Nagy
Mihály uram, bíró uram, az nem más, mint élet-
társul kérjem Mihály fiam részére, ki is itt áll
mellettem, hajadon leányát, a szépséges Esztert.

— Hajadon leányomat...! Rossz helyen
kopogtat Rottaler uram, vagy valaki megréfélt,
mert nekem hajadon leányom nincs. Eszter
nevű leányom ugyan van, de az már egy hete
hites társa a királyi hadban szolgáló Alapi
Gáspárnak.

Rottaler uram, meg a fia, először elké-
szült, azután elzöldült, végre pedig elsárgult.

— De hát imhol a kegyelmed levele, mely-
ben a fiamnak ígéri oda minden bizonynyal élet-
társul a szépséges Esztert...!

— Igen, Eszter nevű hajadon leányomat,
de mivel már most nekem nincs Eszter nevű
hajadon leányom, hát oda sem adhatom. Külön-
ben — s evvel dolmánya belső zsebébe nyult —
meggyőződhetnek saját szemekkel, ebből az
írásból, hogy Eszter leányom már egy hete,
hogy hitet tett a piactéri nagy templomban
Alapi Gáspárnak...!

Rottaler uram, meg a fia, még mindig nem
vetkőzte le a sárga színt, de sőt sárgáb-
bakká váltak még a kikircsnel is s a szemük
majd hogy bucsut nem vett tőlük, annyira néz-
ték az írást.

Hát biz igazat mondott a bíró. Neki csak
volt Eszter nevű hajadon leánya. Ami pedig
volt, az nincs. Ahol pedig nincs — kár az
időt vesztegetni. Rottaler uram is így gondolta
magában. Mert egyszer csak hátra fordult, ő is,
a fia is, azután azt se mondták, hogy befelle-
zett, úgy ott hagyták nemes Nagy Mihály uram
az ámbituson. A kaput azonban úgy be-
vágá dühében Rottaler uram, hogy az menten
kifordult a sarkából s nagy dübörgéssel csapó-
dott le a földre.

A Rottalerék esete, mint az árvíz, egy-
szerre szétfutott az egész városban. Csufolták is
érte mindenhol, sőt még nótát is költöttek róla

s utánuk dalolták uton-utfelen a gyerekek. De
hát ki is hallott ilyet: asszonyt, hajadonként
feleségül kérni!

Rottaler uram meg csak türte a csufondá-
roskodást. Pedig sokszor kis hijja volt, hogy
majd kettépedt mérgében. De csak türt tovább
és hallgatott.

— Várjatok csak — gondolta magában —
majd adok én nektek! Csuffá teszlek benneteket,
ugy, mint ahogy csuffá nem volt még téve senki,
mióta fennáll a világ...!

Rottaler Jakab pedig amit kigondolt meg
is szokta cselekedni.

IV.

Az idő szekere megint haladt néhány
nyomnyit s csuda dolgok története vette kezdetét
Debreczenben, épen szent Mihály napján.

A nap még alig rótt le akkora utat az ég-
boltban, mint máskor úgy reggeli 9 óra tájban s már
delet harangoztak. Pedig dél van, délnek kell lenni,
mert a torony mutatója épen a 12 ón áll. Itt
hiba nem lehet. De hát akkor mi oka van en-
nek? Találgatták a debreczeniek, de a nyomára
biz nem tudtak jönni. Némelyek a fejüket csó-
válták s hirtelenében a világ elpusztulását jósol-
ták meg. Ez volt a legvalószínűbb. Ebben egyez-
tek meg a legtöbben.

De ami azután történt, az még csudáto-
sabb vala. Este 8 óráig harangoznak a nagy-
templomban — s fényes dél van. A nap épen a
fejük tetejére sütött a debreczenieknek. Hiszen
máskor ilyenkor a nap már rég lenyugodott?
Azután meg sötétség borult a városra! Az órába
megint nem lehet a hiba, mert pont 8-at mutat
— mégis csak itt van az utolsó ítélet.

A városi drabantok is megkezdették ör-
járatukat, amint elharangozták a 8 órát s égő

közönségnek; mert megszabadulna a terhek egy részétől, a kamatoktól, a magas állam pedig mit sem veszítene ezáltal, ellenkezőleg nyerne; mert az adózó közönség tekintet nélkül tartozásainak esedékességére, azokat az adóév I. negyedében már is teljesen leróvná.

A postahivatalok által a befizetések elnaplózását illetőleg nem osztom nézetét Kotsis körjegyző urnak, nem pedig azért, mert ha a postahivatalok, tekintet nélkül a tartozás nemére, a befizetett sommát egy összegben számolják el, illetve naplózzák el, úgy a községeknek az aránylagos elosztás, a különböző köztartozásokra ugyancsak hosszadalmas és kellemetlen szórakozásába fog kerülni, sőt úgy mondhatnám, még több időt igényelne, mint az eddigi községnél teljesített fizetés; miglen azon esetben, ha a postahivataloknak a befizetendő köztartozásokra nézve egy oly napló becsájtatrék rendelkezésre, mely a cheque számlákban részletezett összes nemeit a köztartozásoknak, tehát a köztartozások és elkönnyveléséhez szükséges mindennemű rovatokat felöleli, úgy a befizetéseknek a fizető fél bemondása szerint a legnagyobb könnyűséggel, már a postahivatalok külön benaplózzhatják a befizetéseket megjelölt köztartozások neve szerint s így a községnél az elkönnyvelés is a leg-egyszerűbb leendő. (Értem, miszerint egy napló szolgáljon az összes köztartozások befizetésére és pedig a szükséges számú rovatokkal, két szembe eső oldalt igénybe véve.)

Többiben ismét helyesnek tartom a járási végrehajtók alkalmazását, úgy azt, miszerint elkönnyvelés céljából a postahivatalok minden 10—10 naponként napló másolatokat küldjenek át a községekhez, melyek teljesített elkönnyvelés után adóhivatalhoz bemutatandók. Ez a postahivatalok részére semmi újat nem teremt; mert hisz amugy is teljesítik már ma is a 10 napos zárlatokat.

Kiemelem különben magam is azt, hogy a köztartozások egyikét sem véve ki, mind a postán fizettetném be.

Igen ám, ez mind persze szép, célszerű és üdvös is volna, ámde minden dolognak megvan a maga jó és rossz oldala. Mit is szólnak ugyanis ehhez postahivatalaink?

Egyes helyeken, értem a nem kincstári postahivatalokat, a posta, távirtda és távbeszélő már annyi teendőt ró arra a postamesterre, hogy vajmi parányi szabad ideje marad, melyet családja, szerény háztartása, talán kis gazdaságának is szentelhetne, mi lesz már most, ha fenti teendők végzését is kötelességévé teszik? mert állásával kevés postamester élvez annyi jövedelmet, hogy külön kiadót (expeditort) tarthatna, pedig ha az adófizetés ideje komolyan beköszönt, tudjuk, hogy jegyző, segédjegyző, pénztárnok, irnok mind talpra áll, csakhogy az adózó közönség fizetési vágya kiaknáztassék. Már most mit tesz az a postamester, ha hivatalában egyedül van?

Kivánatos tehát, de okvetlen szükséges is, hogy ezen új intézmény életbeléptetésével, a nem kincstári postahivatalok munkáján segítsék, ott természetesen, ahol ennek szüksége fenforog. Végül pedig megemlékezni kívánok azon

adófizetőkről is, kikről Kotsis körjegyző ur úgy látszik megfélekedett. Ugyanis hogyan róvják le köztartozásukat azon adófizetők, kiknek községében posta nincs? Mert szerintem nem volna igazságos azt az adófizetőt arra kény szeríteni, hogy néhány fillértartozásának befizetése végett a szoméd, avagy második, talán harmadik községbe fáradjon, ahol posta van.

Nézetem a következő: A községek is minden bizonynyal ellátandók hason napló nyomtatványokkal, mint a postahivatalok s így azon községben, ahol posta nincs, a községi pénztárnok tovább is beszédi a különböző köztartozásokat (új minta szerint) s havonként egyszer, szükség esetén kétszer, meghatározott napokon, beszállítja adófizetők cheque számlái bemutatása mellett a beszedett összeget az illetékes utolsó postahivatalhoz, amidőn is utóbbi községi pénzzsedő naplóját egyszerűen lemásolja, összeget rendeltetési helyére eljuttatja, községi pénzzsedő naplóját pedig kellőleg aláírva visszaadja, minek megtörténtével községi előjárás ugyanazon eljárást követi, mint postával bíró községek előjárói.

Az adóhivatalok teendői fenti intézmény életbeléptetésével szerintem aigha mulnának felül az eddigi munka nagyságát; mert hisz akkor is csak megmarad azon feladatuk: a beszállított összeget bevételezni, elszámolni. A különbség legfeljebb az volna, hogy bevett összeget több irányban kellene ismét kiadásolni.

Ennyiben kívánom fenti ügyhez szerény nézetemmel hozzájárulni.

Uj-Szent-Péter, 1899. augusztus 6.

Tötössy Kálmán,
h. községi jegyző.

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 28. Közigazgatási bizottság.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától és 8 óráig nyitva van; hőlygek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fél 6-tól 7 óráig este urak részére is. Naponta zuhany-fürdő.

— **Kitüntetés.** A király ő Felsége a személye körüli magyar miniszter előterjesztése folytán dr. Despinits Péter szegedi ítélőtáblai bírónak, saját kérelmére lett nyugalmaztatása alkalmából, a bírói pályán szerzett érdemei elismerésül, a III-ad osztályú vaskorona-rendjéért díjmentesen adományozta.

Hitel-szövetkezet Vizesdán. Vizesda községében a torontáivármegyei központi kiküldött vezetése és elnöke alatt megalakult a hitel-szövetkezet 28 taggal, 134 üzletre szűszel, 6700 korona értékben. Ezen szövetkezet létrejövete Zappé Péter ügybuzgó jegyző érdeme, ki az előkészítő lépéseket kellő tapintattal magára vállalta. Az alakuló közgyűlésben részt vett mintegy 70—80 ember, kik a gyűlés után megszólván egytől egyik felvételeire jelentkeztek. Az új szövetkezet igazgatósága: Ferling József tanító, Goldschmidt Ferenc kereskedő, Hügel János

bolondozott. A sok nevetés úgy látszik megártott neki, mert egyszerre csak kirugaszkodék a világból. Péntek reggel megbetegedett, szombat reggel 8 órákor meghala. Es ekkor egy levelet találnak nála, mely szolt nemes Nagy Mihály urannak, a város érdemes birájának.

Szolt pedig a levél a következőképen:

— Jó egészséget és szerencsés hosszú életet kívánok Istentől kgdk bíró uram! Amikor is ezt olvassa, én már a nehéz utnak neki indultam s bár még ott is orromban léssen az a csufság, amit velem cselekedte, tudára adom kgdk, hogy a nap rakoncátlankodása az én mivem. En igazítam úgy az órát, lévén az óra mestere, hogy egy óra helyett kettőt fusson be. Innen van az egész. Megértheti kgd, aki pedig okos embernek tartá magát, hogy kgdnek is csak a fülei hiányoznak még, mint a többieknek is a városban.

Debreczen, 13. októbris 1531.

Jacobus Rottaler.

Amikor pedig nemes Nagy Mihály uram ezt a levelet elolvasta otthon, úgy végigvágódott a földön, hogy hijába költögette szépséges leánya, az Eszter, meg a veje, Alapi Gáspár uram. Nem jött ki az ajakán egy szó se s csak nyöszörgő lélegzete árulta el, hogy kinjai vannak. Csak harmad napra tért magához, akkor is úgy nézett ki, mintha egyenesen a koporsóból lépett volna ki.

Hogy pedig én mindezeket Debreczen város krónikájából szedtem volna elő, arra ugyan hitet nem merek tenni, — de hogy épen így megtörténhetett volna, azt meg azt hiszem nem kell erősitennem.

biró, Thomasz Ferenc földm., Lebling Ferenc földm., Nimsgerm Géza magánzó és Kolmer Ferenc. Felügyelő-bizottsága: Zappé Péter jegyző, Barys Lajos műlakatos, Heger János földm., Hanus Antal tisztartó. Könyvelő lett Goldschmidt Ignác. Pénztáros: Lippert János. A szövetkezet november hó 1-én kezd működését. A legközelebbi alakulások Szent-János és Czerya községekben lesznek.

— **Sertészár.** Dr. Perisics Zoltán városi főjegyző tegnap Budapesten tartózkodott, hogy személyesen eszközölje ki a földmívelésügyi miniszteriumban a sertéseknek a holnap kezdődő vásárra való felhajtási engedélyét. De jöllehet Nagy-Beckereken alig néhány udvarban van csak beteg sertés, a miniszteriumban kimondták, hogy sertéseket nemcsak akkor tilos főlhajtani, ha a vész járványosan lépett föl, hanem akkor is, ha csak szóróványosan jelentkezett. Így tehát az idei augusztusi vásár sertések nélkül tartatik meg.

— **Flammarion és a spiritizmus.** Lapunk tegnapelőtti számában megjelent azon tavorat kiegészítéseképpen, mely szerint Flammarion, a híres csillagász és spiritista-kutató, Vallent Fuhrmann Terézia híres rajzóló médumot meglátogatni készül a mester híresztelt elpárolásáról a következőket közli még velünk a spiritizmus egy lelkes híve. Midőn Flammarionról azon hír terjedt el, hogy a spiritizmus ügyétől elpártolt, Nérey Ödön budapesti spiritista kérdést intézett ez érdemben hozzá. Flammarion erre nyomban a következő szövegű névjegyet intézte Nérey Ödönhöz: Monsieur Nérey Ödön II. Szalay-utca 4. 12. Budapest. Camille Flammarion. Erreur des journaux. Voyez le Figaro du 10 juillet. Observatoire de Juvisy (Séme-et-Oise) Magyarul: A lapok tévedése volt. Nézze meg a „Figaró“ f. évi július 10-diki számát. A Figaró július 10-diki számában pedig Flammarionról érdekes cikk jelent meg, melyben a mester a spiritizmustól való elszakadása iránt keletkezett híreket teljesen megcáfolja, sőt határozottan kijelenti, hogy ezentul is híve marad a spiritizmusnak és kutatásait buzgón folytatja, mi különben a „Torontái“ táviratából is kitészik. Nem közölhetjük e helyt az egész cikket, de néhány mondatot belőle kivonatilag ismertetünk, melyek legjobban bizonyítják, mennyire téves volt Flammarion elszakadásának híresztelése. A mester önbék közt ezeket mondja: „Magam is álmélkodom azon a zajon, mely néhány nap óta a nevem körül támadt. Nem irtam semmiféle levelet sem s nem mondok le semmiféle tanulmányomról.“ „Egyébként már néhány hónapja dolgozom egy kötetben, mely nemsokára el is készül. Címe „l'Inconnu et les problèmes psychiques“. (Az ismeretlen és a lelki problémák haldoklóknál). „A legjobb bizonyítéka annak, hogy nem hagytam fel a jelenségek tanulmányozásával az, hogy nem régebben hozattam csak fel Nápolyból a híres Eusopia médiumot. Magam is tanulmányozni akartam azokat a Home-féle jelenségeket, melyek ez asszony nál mutatkoznak. En magam pillanatszerűen csináltam, pl. mikor egy asztal mind a négy lábával egyszerre lebeg tizenöt—husz centiméternyi magasságban a padló felek szabadon. E jelenségek lakásomon történtek és így mindenesetre meg lesz győződve arról, hogy nem szolgáltatam ki magamat még a legesekelebb megtevésztésnek sem, valamint arról, hogy miután ily kísérletek szemtanuja voltam, nem fogom másnap az ez irányban folytatott kutatásaimat feladni stb. stb. Ezeket s más mondot Flammarion a Figaro közlése szerint is hogy mindezek a Figaro által híven közöltettek, azt bizonyítja fent ismertett névjegye. Tehát Flammarion elszakadása a spiritizmustól nem igaz, sőt a mester komoly tanulmányait folytatja és újabb, a spiritizmusba vágó tényekről szóló munka befejezésén dolgozik.

— **Baleset.** Folyó hó 7 én délután a bégaparti állomáson tolatás közben Krumenacker Katica 16 éves raktárházi munkásleány saját vigyázatlansága folytán a kocsi alá került, a melyek átmentek rajta, úgy, hogy jobb lábát amputálni kellett. A leány tul van az életveszélyen.

— **Kerge ur pajzánodik.** Egy telegrammot kaptunk — szolt valamelyikünk a redakcióban, de nem tudom fölhasználni az újság számára, mert homályos, üres és semmitmondó . . .

Kerge ur beadta a garast: — E szerint nem telegrammot kaptunk, hanem üresgrammot . . .

A szerkesztőségi nagy olló reptül, Kerge ur szaladt . . . Menekülés közben odaszolt István nevű kollegánk-nak:

— Római katolikus!

— Mit akarsz?

— Nem érted? Azt mondtam: pá Pista!

. . . Kerge ur jelenleg az erdőben tartózkodik.

faklyával a kezükben járták be az egész várost, már mint azt a város törvényei megszabták s a szokott módon énekelték:

Nyolcat ütött már az óra,
Készüljétek nyugavóra,
Tűzre, vízre vigyázzatok,
Hogy majd kárát ne valljátok.

A reggeli hatalmas harangszóra pedig arra ébredtek a jó debreczeniek, hogy a nap azon az oldalon kel fel, amelyen lenyugodott. De nini . . . Talán nem is két . . . hisz mindegyre alább száll, mindegyre sötétebb lesz . . . pedig reggel van, mert az óra 6 ot mutat. . . S amikor délnek kellett volna lennie, amikor delet ütött a torony óra, amikor a delet harangozták az összes harangok, a napnak híre hamva se volt, sötétség borult le Debreczenre s még sötétebb lett volna, ha a barátságos hold meg nem könyörült volna rajtuk. . .

Es így ment ez Debreczenben nap-nap után s a félelem nőttön-nőtt. Már alig akadt polgár, aki testamentumát el nem rendezte volna, alig akadt olyan, aki lelkét a földi szentytől meg ne tisztogatta volna, hogy ha elérkezik az a közeli nap, amelyen megszűnik a világ világ lenni, tisztán álljanak az ur kegyes színe elé . . .

Csak Rottaler Jakab uram, a toronyóra vigyázója nem csinált se testamentumot, se nem tisztogatta a lelkét. Ki sem mozdult a Kispéterfia soron levő szőlőjéből, hanem bezárta magát a hátsó szobába s egész nap a kupáját ürítgeté a fiával s közbe akkorákat nevetett, hogy végigzengett az egész soron. Akik hallották a fel-feltörő vig nevetést, ájtatosan a mindenszenteket emlegették s szánakozának Rottaler uram lelke felett, aki bizonyára nem látja meg a mennyeknek országát. . .

Rottaler uram azonban nem sokáig

A katonaság bucsuja. Megemlékeztünk már arról a szép beszédről, a melyet dr. Klein Mór főrabbi mondott a II. zászlóalj tiszteletére rendezett bucsulakomán. Ennek a beszédnek magyar szövege a következő:

Kétféle hatalom uralja régi idők óta a világot. Az egyik ragyogóan visszfényezi a nap sugarát, imponál éle és villogása által, a mennyiben az önönmagát tulbecsülő merészséget és követelőzést kellő távolságban tartja vagy sarokba szorítja, a másik uralkodik a szellemek felett, meghódítja a szíveket, s az eszmények iránti érzéket és fogékonyságot táplálja és növeszti.

Eme két hatalmat képletezi a kard és az oltár. Kard és oltár ennek okáért a gondviselés től kiszemelt eszközök, melyekkel az erkölcsi rend főállása biztosított és miknek segítségével a jog és igazság győzeime kivivatik.

Azért e két hatalom mindég egymás támogatására lévén ráutalva, hű szövetségeseknek és megbízható fegyverársaknak bizonyultak, és tiszteletüket és megbecsültetésüket nem csak a félelemnek és rettegésnek köszönheték, melyeket keltenek, de ama böles belátásnak is, hogy a míg emberek a földön élnek, a kiket szenvedélyek hajtanak és izgató indulatok hatalmukba ejtenek, a kard és oltár hatalmának jogosultsága kétségbe nem vonható.

Es hogy a kard és oltár tekintélye mennyire állott minden kéteylen felül, erről többek között a legrégibb és legszentebb írásmélekek tanuskodnak.

Hiszen a csillagok myriádjai, melyek fejünk felett itt emez árnyékos városigetünkben ragyognak, égi seregeknek mondatnak, hiszen legünnepeltebb költőink csillagseregekről zengik el dalaikat és verseiket, sőt a teremtő maga a seregek ura címe alatt léssen az emberek rebegő ajakán az ájtatos imádat tárgya. Ninesen kizárva, hogy a hadsereg tisztirangjának emelése és vezéreinek előléptetése ez okból is csillagokkal léssen jelezve.

Azért tiszteljük a kard embereit, kik harc készen itt állanak, hogy minden órában a trón és haza, a szabadság és jog, az igazság és társadalmi rend oltalmára vérüket ontsák, azért kalapot kell és poharunkat e bucsulakoma alkalmából magasra kell, hogy emeljük ama hősiesség iránti rokonszenvünk jeléül, kik nem csak a véráztatott harsányt, de garnisonjukat is, a hová őket a legfelsőbb hadurok parancsa szólítja, és hol béke idejében is őrököt értező fegyvergyakorlataikat — „a becsület teré”-nek tekintik.

Az oltár áldásai kísérik a kard embereit a 29. gyalogezred II. századával kedvesen megszokott torontáli tartózkodási helyükről új otthonokba, mi békés nagybecskereki polgárok pedig arra kérjük a távozókat, hogy a távolságban is itt-ott emlékezzenek meg azokról, kik a röghöz kötve a csillagokig föl nem vihetik.

Isten oltalmába ajánljuk a 29. gyalogezred 2. századát. Jöjjen! Lásson! Győzzön harcban és békében is!

Öngyilkosság a börtönben. Megirtuk a napokban, hogy Mucz Andrea écskai-utcai kormáros ráölt Rádics Pája városi képviselőre, a kívül rossz viszonyban élt. A rendőrség az ügyet áttette az ügyészséghez, mire Muczot letartóztatták. Nagyon bánthatta azonban a lelkiismeretét az elkövetett büne, mert tegnap este zsinogot készített a lepedője széléből s felakasztotta magát a zárkára. Mire ráakadtak már meghalt.

Vasuti szerencsétlenség. A m. á. v. valkány—varjasi vicinálisán a mult szombaton — írja lapunk egy barátja — délutáni vonat O-Bessenyő és Nagy-Szt. Miklós között elütött egy szekeret. Egy átjárónál történt. Az öles kukoricától nem látták egymást mozdonyvezető és kocsis. A váratlan találkozástól a lovak megbokrosodtak, a mozdony elsodorta a kocsit, a kocsi a szekér ronszai közé vetette, ki fején, szemén és térdén jelentékenyen megsérült úgy, hogy járnai nem tudott. A hámos lovak a kocsi elejével vad futásnak eredtek, a kocsi hátujához kötött lovat pedig a mozdony elütötte, egy ideig maga előtt toltta, majd fejét lemeteszte, törzsét pedig össze-vissza ronszolta. Mindez 1—2 pillanat műve volt; halottuk a vészjelzést, egy pár roppanást és hirtelen megálltunk, mert — a mozdonyt követő három teherkocsi kisiklott. A mozdonyt lekapcsolták, N. Szt. Miklósról hoztak vele munkásokat és emelőgépeket és három órai késéssel tovább indultunk. A szerencsétlen kocsi-fiut magunkkal vittük a n.-sz.-mikliói kórházba.

Gyilkos menyecske. A Szabadka és Szeged közti határban legszebb pusztá az Átokháza pusztá, mely nem csak kitünő földjeiről, de kiváló szépségű magyar leányairól is híres. Itt lakott Bertók Istvánné gazdag özvegy is, az ő két szemrevaló, csinos leányaival, Juliskával és Kati-val. A fia Antal szintén ezen a pusztán lakott

a szomszéd tanyán és apjáról rámaradt vagyonaival önálló gazdaságot folytatott. A szomszéd-ban lakott Német Imre is, fiatal feleségével Agnes Mariskával. Bertók Antal sűrűn átjárt a szép asszonyhoz és el is csábította őt, emiatt igen gyakori volt a véres verekedés Német Imre és Bertók Antal között. Az asszony otthagya férjét. Német Imre átment a Bertók Antal tanyájára, hogy feleségét visszahívja, de az Antal bicskával fogadta, súlyosan megsebesítette ellenfelét s e miatt most üli le büntetését a szegedi kerületi börtönben. Tegnap délelőtt — mint lapunknak írják — az egyedül maradt Német Imréné — kit most már férje eltaszított magától — átment Bertók Istvánnéhoz, hogy megkérlelje őket, de nem volt otthon más, mint a szép 18 éves Julis a. Ez a béresekkal kiüzette a tanyáról bátyjuk megrentőjét, Német Imréné. Ez boszut forralt. Lopva visszament a tanyára, vasvillát vett kezébe, mit a szérűskertben talált. A szérűskert szélén találta Juliskát, odasompolygott s hátulról orozva kétszer, amint csak erejéből tellett, úgy vágta fejbe a szegény fiatal leányt, hogy vértől borítva regyott össze. Kiáltásaira odarohantak a tanyai cselédek s rémülettel látták, hogy a szép leány a földön hever s halántékából csak úgy patakzott a vér. A béresek a gyilkos menyecskét megkötözték. A szegény leány pedig néhány perenyi kinlódás után kiadta lelkét. A gyilkos asszonyt a mezei rendőrségnek adták át, mely bevitte Szabadkára s most a szabadkai törvényszék foglya.

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről

Érvényes 1899. május hó 1-től.

Erkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől: délelőtt 11.38, délután 5.36, éjjel 10.29

Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.

Zsombolya, Alibunár és Versecz felől: reggel 8.49, éjjel 10.29.

Zsombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) délelőtt 10.45, este 6.27, éjjel 10.21.

Csösztelek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarra:

Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.52, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felé: éjjel 3.00, délelőtt 10.00, délután 4.31.

Pancsova felé: reggel 8.02, este 6.20.

Alibunár és Zsombolya felé: reggel 3.00, délután 4.31.

Versecz felé: reggel 6.15, délután 4.31.

Zsombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.05, délután 2.00, este 7.05.

Csösztelek felé: éjjel 2.50 (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbvt) pályaudvarról:

Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 5.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

TÁVIRATOK.

A király vadászatán.

Budapest, augusztus 9 (A „Torontál” eredeti távirata) Gráczból jelentik, hogy ő Felsége ma folytatta Radmerben a vadászatot.

Letartóztatott pénzhamisítók.

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy Hovassi Viktor francia tanítót, ki legutóbb a turn-severini liceumban tanított, fivérével együtt épp akkor tartóztatták le egy rézmetszőnél, mikor a pénzhamisítás-hoz szükséges eszközöket akarták átvenni.

A revízió.

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rennesből jelentik, hogy ma is ugyanazon intézkedéseket alkalmazták, mint a tárgyalás első két napján. A tárgyaló terem előtt nagy néptömeg tartózkodott, semminemű incidens sem történt.

Budapesti gabonatózsde.

Budapest, 1899. augusztus 8.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilos	100 kilogr. ára		kilos	100 kilogr. ára	
		frtól	rtéig		frtól	rtéig
Bánsági	6 76	0—	8 70	80	0—	0—
Tiszavidéki	76	8 40	8 55	80	8 80	8 95
Pestvidéki	76	8 30	8 45	80	8 70	8 85
Bácskai	76	0—	8 90	80	0—	0—

Rozs	uj	elsőrendű	kilos	
			70—72	6 55—6 70
„	„	másodrendű	—	6 45—6 60
Árpa	„	lakarmány	60—62	5 90—6 30
„	„	égetni való	62—64	5 70—5 90
„	„	sörfőzésre való	64—66	0—0—
Zab	„	—	39—41	5 80—6—
Tengeri	ó	bánsági	—	4 60—4 85
„	„	másnemű	—	5—5 25

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában az árak 5 árral estek, felmondattott 2000 mm. tengeri. Kötöttet:

Buza októberre	8 41—8 42
Buza 1900 áprilisra	8 74—8 75
Rozs októberre	6 71—6 72
Zab októberre	5 36—5 37
Tengeri augusztusra	4 61—4 62
Tengeri 1900 májusra	4 74—4 75
Repcse augusztusra	12 20—12 30

VASUT-ÜGYEK.

20127/99 számához A magyar királyi államvasutak bpest-jobbparti üzletvezetősége.

Pályázati hirdetemény.

A m. kir. államvasutak Gödöllő állomásán az állomási vendéglő üzletére kötött szerződés 1899. évi december hó 31 én lejárván, nevezett vendéglő üzletnek hó 1. január hó 1-től számított három évi időtartamra, azaz 1902. évi december hó 31-éig leendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 1 korona bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Gödöllő állomásán levő vendéglő üzletének bérbevétele 20127/999. számhoz” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecselt, nemkülömben a kellő okmányokkal eddigi vendéglői minőségét igazoló (iparendély és erkölcsi bizonyítvány) felszerelt ajánlatok 1899. évi szeptember hó 1-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapest jobbpárti üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térni verény mellett nyújtandók be. Bánatpénz fejében pedig 100 azaz száz forint ért. forint készpénzben, vagy állami letétre alkalmas papirokban, a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1899. évi augusztus hó 31-ének déli 12 óráig leteendő.

Ertékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennyolc napnál nem régiebb árfolyam szerinti értékben, de legteljebb csak névértékben fognak számíttatni.

Szóban levő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség forgalmi osztályában (Budapest Külső-Kerepesi ut 8. házcsoport I. emelet 33. sz. ajtó) vagy a budapest jobbpárti, (keleti pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A magy. kir. államvasutak bpest-jobbparti üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre, szabadon választhasson.

Budapest, 1899. évi június hó 18.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

VASUT-ÜGY.

8527. szám.

Torontáli h. é. vasutak.

Hirdetmény.

Ertesítjük a nagyérdemű közönséget, miszerint augusztus hó 10-ikétől kezdve visszavonásig a magyar bel- (Fiumét kivéve) és a magyar-osztrák forgalomban kocsirakományu árukra nézve (élők és romlandó áruk kivételével) állomásainkon a vasuti üzletszabályzat 55. §-a 3. pontja határozmányai lép életbe.

Ugyanezen időponttól a vasuti üzletszabályzat 56. §-a 7. pontjához tartozó V. díjszabási póthatározmányban az áruk berakására, valamint a díjszabási általános határozmányok H. XII. fejezet b) 2. pontjában az áruk kirakására meghatározott rakodási idők 6 (hat) nappali órára szállíthatnak le.

Nagybecskerek, 1899. augusztus 7.

Az üzletigazgatóság.

Hirdetések.

6001. tlkvi szám 1899.

713-1.1

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Viktoria takarékos és hitelintézet végrehajthatónak Lazi Tódor és Balos Damjan kis-toráki lakosok végrehajtást szenvedők elleni 138 frt tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő Kis-Torák község 25. sz. tjkvben 41/b. hrsz. alatt felvett 447. öisz. ház 400 □-öl beltelekkel, 1237/b. hrsz. a. felvett 400 □-öl pótkert, tehát a végrehajtáson kívül álló társtulajdonosok Lazi Petru, Szima jutaléka is 240 frt, a kis-toráki 46 sz. tjkvben 511. 512. hrsz. a. felvett 202 öisz. ház 100 □-öl beltelekkel, tehát a végrehajtáson kívül álló társtulajdonosok Balos Hyurka és Ankuca jutaléka is, 471 frt kikiáltási árban 1899. évi szeptember hó 9-ik (kilencedik) napjának d. e. 10 órájára Kis-Torák községhezánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitiizott birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10%-át vagyis 24 frt és 47 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §. jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. m. rendelet 8. §. jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. c. 170 §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában s Kis-Torák község előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1899. évi június hó 5. napján.

Dr. Selymessy,
kir. törvényszéki bíró.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága.

4364/1899. sz.

709-3.2

Hirdetmény.

A nagyméltóságu kereskedelemügyi m. kir. miniszterium f. évi július hó 18-án 47485/98. sz. a. kelt magas rendeletével a Temes-bégavölgyi vízszabályozó társulat által Surján község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás f. évi aug. 26-án d. u. 3 órakor Surján községben a községhezánál fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitiizott tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Surján községhezánál 15 napi közszemlére kitétetett.

N.-Beeskereken, 1899. évi aug. 2-án

Torontálmegye közigazgatási bizottsága.

Rónay Jenő
főispán.

6414. tlkvi szám 1899.

714-1.1

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Viktoria takarékos és hitelintézet, mint részvénytársaság végrehajthatónak ifj. Kadarján Lázár r. écskai lakos végrehajtást szenvedők elleni 132 frt tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területében levő Román-Écska község 810. sz. tjkvben 882/a, 1158/a, 1414/a, 1577/a. hrsz. alatt felvett 4 hold szántó 1173 frt, 1700/b. hrsz. a. felvett 1500 □-öl szőlő 275 frt, ugyanott 832/b, 1158/b, 1414/b, 1577/b, 1767/b. hrsz. a. felvett 4 hold szántó és 170/4 □-öl pótkert 1205 frt kikiáltási árban 1899. évi szeptember hó 16-ik (tizenhatodik) napjának d. e. 10 órájára Román-Écska községhezánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron

felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitiizott birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

2. Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10%-át, vagyis 117 frt 30 kr., 27 frt 50 kr. és 120 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §. jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. tvszék tlkvi irattárában s R.-Écska község előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, a kir. tvszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1899. évi június hó 15-én.

Dr. Selymessy,
kir. törvényszéki bíró.

lg. 10149. 1899. M. o. 646. szám.

710-3.1

Hirdetmény.

A földművelésügyi m. kir. miniszter ur 6. nagyméltósága f. 1899. évi május hó 17. én kelt 22549/V. 1. számú leiratával a Temes folyó védőtöltésébe Csebzsa-Szécsány községek között II. drb. betöncsözsilip építését 32479 frt 45 krnyi összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1899. évi augusztus hó 21. ik napjának délelőtti 11 órájára alólirt igazgatóság hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkának végrehajtására vonatkozó zárt ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt a kitiizott nap délelőtti 10¹/₂ órájáig a nevezett igazgatósághoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlkozó köteles vállalati költségösszeg 5% ának megfelelő bánatpénzt vagy óvadékképes értékpapirt a társulat pénztárát kezelő Temesi agrár takarékpénztárnál előlegesen letenni és az arról nyert eredeti letéti nyugtát ajánlatához csatolni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a nevezett társulat igazgatóságánál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Temesvárt, 1899. évi augusztus hó 7-én.

A Temes-Bégavölgyi vízszab. társ.
igazgatósága.**Hirdetések**

felvételnek

e lap kiadóhivatalban.